आध्यायोगनच्याकीसाचा॥३९॥

1

॥श्री॥

॥समर्की [illegible] या॥२०॥

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.
" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

॥श्री अयोध्यापाळाय नमः॥ देवाधीदेवा राजीवनेत्र पुराणपुरुष घनःश्याम गा
त्र लीळा दाखवीली चीत्र भक्तजन तारावया १ सौमित्र पडिला रणांगणीं
श्रवणीं ऐकुतां क्रोधें उपाणी द्रोणगिरी नाणिला धरणी सुमंतें सावरुन उठ
विला २ दक्षपेउन आपरमित समरांगणीं घेतला हनुमंत रणांगणी धांवला
नरश्र पवनवेगें कुरुवीयां ३ नरश्रेष्ठणी हनुमंत रणविळोक्कीला समस्त
तवं ते सरसावले सितासुत रणांगणी उनाथुसे ४ हनुमंताचे करणीसि समस्त
नरय सांगे गुणमात लवांकुश घवते सुत सीताजननीचेनी धारें ५ ध्यान
क्रिहासि गर्भीणी तैसीच सांडिली वनीं हनुमंताचे हीमनीं ऐसें वगमतें नीश्च
यें ६ वैरागराचें वांचुन रत्नें न सतिसे दृसाप्ताणा ह्रुयामकि चेनंदन मज हीं खुले
कळलें ७ तवं लहुस लवाकुशा वीर पैल नर आणीवानर हे हलु चक्करीति १

(2A)

विचार तुज कांहीं समजलें ८ आम्हां दोघांस युध्या जोउन श्रम करणं न्या वासो
उन हें गुप्त कार्य धरीलें मनीं जावा सांगाती कांनीं येक येक आप्या ९ तरी तुर सीघ्र
म करणें यांसीं भी युध्य करीतां नीर्वाण ऐसें अंकुश वीर बोलोन सरसाउन पुढें आ
ला १० धनुष्य लाउन बाणा नरथा प्रति बोले वचनां तुं वडील काइ तर सुमतां
हुन तुम्ही आंग वयाथोर दिसतेस ११ तरी नांव गांस त्वरे पीता तुम्हा कोठील
न्य पवर तुवां युध्य उध्दर बोलावा मी वडील सांगावा १२ माझें नाम पुसतसी येसांपी
काये बोलतां जल्ला परतोनी तरी मी लव कसा उडामणी यावरी नरथ बोलता
आला १३ लवांकुशांकुं जाय येथुन तुतें जीवदान दिधलें जावा नरथें मज
सोडिलें म्हणोन सांग आपुले मातेसी १४ मग अंकुश बोलले हांसोन तुझे बंधु
पडले दोघे जण याचा पुरुषार्थ यापुढें रामें धाडिलासी रे आतां १५ युध्यसां

3

उनसांगसीगोष्टी बंधुत्वासुउनदेसीउठाउठी तरीतुरवंवीदेउनीवाठी आयो
ध्यसीपळें कां १६ पाठीमोऱ्यासनमारूं जाणा तुजआभयदीधलें पुर्ण क्रोधातु
स्फुरस्फुर रघुनंदन त्यासघेउनयाई वेगें १७ ऐसें बोलतां शितानंदन नरथेंच्या
पासीआलिलावळा आकर्णपर्यंत ओढून आंकुशावरी सोडिला १८ शितासुतें
शरसकुन मध्यें चीतोडिला बाण सवें धार नाळ घालुन कटक बहुत संहा
रीलें १९ नरथें जें जें शस्त्र सोडित तें तें मानी शितासुत युध्यविद्यासरलीसम
स्त शितासुत नारोपे २० नरथें सोडिलें कार्तिकशस्त्र सहस्त्रकरात्वेप्रगटले विर
आवासा डिती आणीवार हाके आंबर गर्जविलें २१ ऐसें देखतां राघवकुमरें
नार्गवशस्त्र सोडिलें त्वरें कार्तिकवीर्य सत्वरें गुप्त जालें तेधवां २२ मग नरथें प्रे
रीली काळरात्री तमें दाटली आवघी धरत्री तवं शितासुतें प्रावसी द्वादशा २

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

3A

सुर्यप्रगटविले ६३ सप्रकाशांतवेळा वीरंचीगोळपातला नरथम्हणेहाककी
काळा सर्वथाहीनाटोपे ६४ नरथेंसोडिलें महीशासुर कुशेंटाकीलीशक्ती
आपवीवार नरथेंसोडिलें त्र्यंबकशस्त्र येरें भस्मासुर सोडिलें ६५ मग आंकुशें
तेवेळा सूर्यमुखबाणाकाटीला जैसीमेघांतुनें चपळा तैसागेलात्वरेनें ६६ न
रथाचेहृदईंयेउन कउतरला [illegible]बाण स्पंदनावरूनउडोन कैकेइनंदन
खालेंपडला ६७ दळपुर्वींचआटले समस्त ऐसें दृष्टीदेखतहनुमंत घेउनप्र
वंडपर्वत आंकुशावरीधांवला ६८ [illegible]नी बळेंभीरकाविला आंकुशें वज्र
बाणसोडिला तोंमारुतीप्रळयकरीतचालीला धुळीशउठलाआकाशीं ६९ मा
रुतिचें हृदयलक्षुन सोडिलेतसांपंचबाण तो वज्रशरीरी मुर्छायेउन धरणीव
रीपडियला ७० इकडे बिभिषण रघुनंदन विचारकरीत बैसलेजाणा बळें

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रामप्रवीं०

आ० ८
३०

(५)

कोणांच्यी कोण गुध्यनिवीथा करीताती २१ तवं आकस्मात आली मात रथी परउला
विरनरथ मुर्छा देउन हनुमंत रथांग वीतळपतसे २२ बिभिषण हलवी रघुनाथा
आतां कासया यज्ञ करीता परम आश्चीर्य हें सवस्ता जाउनियां पाहावें २३ रघु
विर बोले ते सांवचना कालवैसा परमकठीण बंधु पउले तिघेजण कुळक्षये
पुर्णमांषिला २४ परमक्रोधावला रघुनंदन तोडुनी टाकिलें यज्ञकंकण हा मद्र
यंउलंघुन सीतारमण उठिला २५ हाउ वरिली आयोध्या सर्वे नीशानांदिध
लापें घाव रथारूढ राघव पवनवेगें धांवला २६ बिभिषण सुग्रीव जांबुवंत
नळनीळ ऋषभ वालिसूत आयोध्ये यंद कसमस्त परमवेगें धांवतसे २७ चर्वी
काळीगंगेच्या पुर सागराप्रति जातिसत्वर तैसेन रवानरांचे भार रणसमुद्राल
वळआले २८ तीघ बंधु पउले रथी तेनयनी विलोकित च्या पपाणी कीनमस्कार १

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai, joint project

5A

वातलाधरणी तीर्थेंसी कोनियेवुदां ॥ ४९ ॥ तुम्हकुन्यासी गांजीलेंम्यर्थ स्वर्णानधरणी
सीनमस्कारकरीत आसाप्रतें देखुनि रघुनाथ रवीपरमसोभला ॥ ५० ॥ तवं ग्राम
सुंदर दोन्ही उठुनि देखीले नयनी येकाएकपवादु नि गोष्टीकरीति कौतुकें ण
कौपीन मुंजी यज्ञोपवीत सुंदर [illegible] ति प्रतिकीशोर माथां वीशिखा उत्त
परीकर द्रष्टीनाणीति परदळातें ॥ ५१ ॥ आसा [illegible] खाबाण घेउन धांवले येकदां
व वान्नरगण तवं दोघे धनुष्य चढउन [illegible] सरसाउन पुढें आले ॥ ५२ ॥ आशीर्यकरी
रघुनंदन तो ह्मिणति बाणांपाठी बाण [illegible] जेसा गर्जुन घोषवचन बोलती ॥ ५३ ॥
घालीते आसं नाव्य बाण जाणे जर्जर [illegible] वान्नरदळ वीळापु सपडोनि सक
ळ परदळावरी टाकीति ॥ ५४ ॥ आणीवार बाळकान्वा मार नसोसवति दारुणाकार
प्रेतें पडली आपार उरले वान्नर पळतीपें ॥ ५५ ॥ हनुमंत भाविमनांत उर्ध्वपं

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

थें उडोन आकस्मात पुढें बांधुन दोघे त्वरीत राघवापासीं आणावे ७१ उडोनिया
हनुमंतानिं कुमर तवं अंकुचारापिस बळधार त्यावेळ देईं आदळुन सत्वर बा
णाच्छिवरीपडला ७२ कुंभकर्ण बोले गर्जोन मर्कटा उगा राहे येकक्षण तुवांचि
ध्वंसीलें आत्राकवन येथें न चले सर्वथा ७३ याकुनीयां वृक्षपाषाण राक्षसयु
ध्यन केता ताना तानवेगागीषी द्रोणा ... उन पळेपा चमा ७४ गावळें पदुजीवण
पुरुषार्थ जोगीसीस समुद्र उडोन ... नगर जाळीलें पुर्ण येथें न चले आ
म्हांसी ७५ हंसग्राम सीधु परम उधेर येथें येन पावसी वानर आमचे जननी
सीआवार त्नेहेतु आलागालास ७६ ते क्षवाक्षयां आठवित म्हणोन कुंजरशीलें
येथं उगा राहे तुंनिवांत कैलासपर्वत आन्वेतन ७७ तवं वृक्ष घेउन सत्वर पुढें
धांवला मित्रपुत्र बाणाघातें तरुवर छेदुनें तोडिला दाति च्या ७८ म्हणोनि वेंचवंडा ८

(5A)

ग्रसुता तो भागीलकृतका हीला आतां तुम्हांप्रति तासी त्वरीता सीक्षालावीन
आलीये ॥४७॥ जेष्ठ बंधु वाळी मारुन त्याची स्त्रीयेसी करीतो तासी गमन ज्याच्या
बोलें कार्य केलें पुर्ण त्याचें ज्ञान कं कुं आलें ॥४८॥ तुम्हां मर्कटासवैचें ज्ञान परी तु
म्हांस गुरु भेटला सुजाण उत्तम न्याये तयां कृपा तारा तुज दिधली ॥४९॥ गुरुरूप
शंखचाले सर्व द्यूत मग त्रीव्या ग्रीवें सीमर्यादा आसे प्राश्रीत एकदां देइन आजीर
वांगयी ॥५०॥ मग चालुन ग्रासन्बाथा रवीचा उलासुर्यनंदन फळ सफळा त्वरीकं
र कृपुणं ग्रारहीतै समरलेपै ॥५१॥ तुंचे पुढें धांवले जांबुवंत तयाप्रति अंकुश बो
लत ह्मणे आम्हलासुंनी बैकळवढूंत हनुमंत करुणाहीन ॥५२॥ सोडुनियांच्यात
बाथा तोडिपारिलात ततःक्षणा मग हुणतें घेउन पाषाणा नळ वान्नर धांविनला ॥५३॥
तयासील हुवो लेवचणा ह्मणेहें न स्वेमरवेत बंधन पांच बाणाविंधुन तोही पाडी

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(6)

त्या समर तुंमी ॥६२॥ तवं आंगद धांवंला क्रोधें त्यास बोले पैं क्रोधें रावणा च्या सभा
मंडपें नरे पाचरा उचलावया ॥६३॥ माझ्या पाठीनी घेऊन तुझ्या पीत्याच्या सुड
घेउन शत्रुचीं शोवा करीतां उणी [illegible] जन वाटे मर्कट ॥६४॥ तुम्ही माते नं केला वि
भिचार आज्ञी प्रवीत देइन सत्वर [illegible] न पवनात्मजा र रावनी आंगदा
दिला ॥६५॥ आसो आस जु रघुपती [illegible] त रथी पाडिले समस्त मग कोदंड
चढउन रघुनाथ बाणा त्यावरी [illegible] ॥६६॥ वेगें सोडीले दशबाण आंकुशें
सोडिनी बाण सहस्त्रशार रघुनंदन [illegible] तुल्यात त्यावरी ॥६७॥ आंकुशें ल[illegible] बा
ण मोकलीले राघवें कोटीवरी सोडिले बाण मंडपें ते वेळे झांकोळलें सुर्यबिंब
॥६८॥ रघुपतिच्या हस्त सवेग बहुत त्याहुनी आंकुश अतीशय दावीत बाणांचीं सहस्र
न कैगणीत लेखवणार यासी न करवे ॥६९॥ आणीयार खाकटें देखोनी दोन्ही मारे ८

6A

पतिव्रतांसीते श्रवंती याउपरी कोदंडपाणी कायबोलेतधवां ७० लवांकुश पिताकडे
पै कुमारवचना तुम्हांसभालुकें मीदेइन करावयादुग्धपान धेनुंदेइनसव्याळसा ७१
मीतुम्हांसजालों प्रसन्न जेंमागाल तें पुरवीन सकळदु:खदारिद्र्यहारीन देइन
दानवाजीगज ७२ मगतदतिप्रतिवचनां आम्हांमागावयाचीवासना तुंत्रीमा
गमनकामना पूर्णकरूं आम्ही ७३ तुझीतुझी भोगीसंपत्ति तुझीजाव्यातोंसकळ
कीर्ति शोधीतांहीत्रैलोक्यगति नदियेहैं सानासी तुजसारीखा ७४ तुजसाधुम्हणोल
कोपा मर्थवाळीमारीलासो तुं [illegible] नद्विकासीसर्वंची द्रल आन्हा येंवि ता
दवडीलें ७५ नी:पापजैसीभागीरथी तीहुनपवीत्रसितासति घोरवनीराकीलीदे
खाति तुझीतुचीकृति वाणीकां ७६ ऐसीदोन्हीबाळकें बोलति प्रतिउत्तरनदे
रघुपति मनांत उपजे प्रीति कींदोघांप्रति आळीगावें ७७ वाळ्मा बाहे कोंनीप्र

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रामवी०
(४)
आ०
३०

माण घावेंवाटे जैसें खुबन याउपरी दो घनंदन ह्मणती बाण सोडिं वेगीं ७८ तु
म्ही क्षत्री घ्मवांविसी नीर्वाण गोष्टी सांगसी पुष्पटाकुन लीळा वत्तारी रघुनंदन ऐ
सें बोले याउपरी ७९ तुह्मी उमयस्ता कवणांचे कोण जाले ती कवणा वंशी उत्पन्न
मातापीता या वीखुया सांग संपुर्ण आह्मांप्रती ८० दोघांचें देखुं ठाण विद्याते
घांचीसम समान वेदशास्त्र पुराण कोणें तुम्हांसी पढवीलें ८१ धनुर्विद्या मंत्र
शास्त्र कळा कोणे शाल पीता वीखीत कोण गुरु तुम्हां पवित्र नाम त्यांचें सांगा कां
८२ ऐसें बोलतां रघुनाथ सद्गद गदा हुंसत रंवी बंधु पडले समस्त त्याचा रवे
द सांडिला ये वे ८३ विद्या तुळीसर लीस पुळीक रंवी पुसमी सोयरीक कीं बंधु
पडले हा दुःखक मनांत बैसला त्यांस ८४ तुज पुसावया कायें कारण सोडवे
गींनी र्वाणा बाणा बंधुवा सुउ घेरं पुर्ण मग सोयरीक आसो सुखी ८५ लवावी
८

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

7A

सीआयोध्येच्यान्टपवर वधीलेरावणांदी आसुर तुं पुर्वि वाल्मिनाट जुंझार वि
द्यापाडुं वैसीतुझी ८६ आह्मीधाकुटकीरवार तुझीविद्याकाटीं बाहेर जेकांप
टवीलीसमग्र श्रीगुरुवसीष्टेंतुजलागी ८७ तुं येकूपालिं चातिपुर्णा सत्कीर्तिज्यान
कीजोंवंडुन आपकीर्तिवरीली रडुन हेतां उषा जगींजाले ८८ गुरुसवे त्यांवि
वासर्वथा आह्मीनसोडुं तुलप्राणां मथवा टन आसेल वीतां तरीपळोनीजा
येसत्वर ८९ द्वाराकुटुंबतुजनाहीं आतां सन्यासघेउन सुखीआहीं यावरीज
नकाच्याजेरूतावाइ कायबोल [illegible] जा ९० तुम्हीसांगा आपुलें वर्त्तमान
मगमींतुंझनिर्वाणा यावरी अंकुशबोलेदांसोन ऐकोसावधानऐकापा ९१
ज्यानकीउदरशुद्ध त्यांतजन्मलोंदोघमीलीद [illegible] गुरुनशुद्ध पीष्टकरी
तोरथांगवी ९२ वाल्मिकताता गुरुपुर्ण तेणें आह्मुचें केलें पाळण त्यानंतरें तु

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(८)

जीबंधन करवीवेदपढविलेसमग्र ९३ सकळशास्त्रआणचरीत्र धनुर्विद्याप
ढवीलीसमग्र तोराम वातातपवीत्र वाल्मिकऋषिजाणता ९४ मातेचे वै
वारंकरणी भार्गवेंनीःक्षत्रीकेलीआवनी तैसींचीआज्ञाधरलेंमनी करुआ
वनीनीर्विर ९५ कीमातेचवैरवायें वैनतासतउगासंव्हारीलेसमस्त तैसेंच
कूरवंयेथं आज्ञांसीनिधारे ९६ [illegible] वासा दिलीजेंसीतासाति तेंगळालीतुझी
शक्ति [illegible] ऐसाविवेकीयानीश्रीति [illegible] मारुतिआवतरेना ९७ ऐसें ऐकतां
रामचंद्र सीताआठऊनदयासमुद्र हृदयपीटोनसर्वेश्वर धरणीवरीपडि
ला ९८ मुर्छासावरूनपुढति मारुतीउठलारघुपति पुढेंबिभिषणमारुति
तयाप्रतिबोलत ९९ ह्मणेहेकोणांचेनंदन मारुतिबोलतिवीचारुन सुग्रीव
तिबिंबेंपुर्ण नीवांतराहीलरघुनाथ १०० सीतासांडिलीतोदिन गननांची

तीयोजी आपण त्यासी घरीक्षापरीपुर्ण उगात्वराहीलरामचंद्र १ द्वादशावर
षेंतीनमासपुर्णे गवीतक्रीज्ञानकिंजीवण तवंस्त्रद्रु आंकुशहोयजण ये
कांप्रतियत्नबोलति २ स्नवातिवस्त्रात्नआउवेसोन कायकरीरघुनंदन आंकुशें
सांडिलाये नवाणा वृक्षखंडुनपाडिला ३ हृत्नकोन्नाज्यतादेखोन हांसकरीज
गन्मोहन ह्मणे हे आसांत्नसुणा वध्यकृतापीनहोती ४ आतांमुख्यकरावेंय
थार्थे ह्मणोन उनारासीतारघुनाथ जेजेबाणसोडित तेनिर्फळजाति आकाशी
५ बीभानिंद्रादिसुरवर आश्चर्य करीति तेव्हांथोर स्नवातिधामाचेंसामर्थ्य
अपार कायजालें येसमई ६ आवकाळीची आभ्रेंपुणी तैसेनिर्फळजातिरामां
चेबाण मगआंकुशेंमोहनास्त्रपुर्णे निजबाणींस्थापीलें ७ तामोहनबाणाये
ऊन रघुनाथाचेंहृदइंभरलाजाणा मोहेंविलोकीतपुत्रवदन मुर्छायेऊनपड

लपसे ८ नाहीं उरला कोन्हीं तेथं तेवेळी रघुनाथपडला मुर्छेउळी वीरदळानी
लेसकळी हाक येकचीवाजीनली ९ हनुमंत धांवला आपण सावरीकुशेंरा
कीळाबाण मुर्छीत पडिला नळ गतांसवा तों बिभिषण गदा घेउन पातला १०
देखुण आंकुशें बाण सोडिला लंकापति वरदहृदईं बैसला तोही मुर्छीत येउन प
डिला नाहीं उरले कोन्हीं तेथं ११ मग लव आंकुश दोघे जण आले रामाजव
ळ धांउन पिता पाहिला धावला वरुनी वंदीले चरण प्रेमभावें १२ रघुपतिचा
मुगुट काढीला आंकुशें निजमस्तकी घातला कुंडलें कौस्तुभ मेखळा सर्वही ले
इला ते वेळी १३ सौमित्राचीं कुंडलें काढुन लहु लेइला तत्क्षण मग शामकर्ण
घेउन दिव्य रथी बैसले १४ लहु म्हणे दादा ऐसी परीयेसी दोघे वान्नर घेउनी सरीसी
नेउन दाखऊं मातेसी खेळावयासर्वदा १५ मग नळनीळ सुग्रीव मारुति पु

१५

धीधरूनबैसलेरथीं जांबुवंत आंगदमारुतीमती वोढीतचीचालवीले १६
आंगेस्वर उति सुग्रीवरी जांबुवंतद्मलामारुति आवधारी उठवेगीं स्त्रउद्भुरी यु
ध्यकरूं यासी आतां १७ मगबोलेहनुमंत पुढें आहेवर्द्दू कार्यार्थ त्रीभुवनना
थविता कांत तोहीमुर्छितपडिलासे १८ आतांमेली या चेंमीस घेउन घेउंया
नकिवें स्त्रीन त्रस्तीचेंसामर्थ्यदार वेलेविदानआतवर्ते १९ आसोआश्रमा
प्रालेतेकिशोर रथारवालें उतरले आपळेरमंडितसुंदर आश्रमामाजी
प्रवेशले २० आंकुशासन्मुखदेवी ज्यानकीसीऐसा आवागमला कीं रघु
नाथचीआप्ला सरसावितल्या आप्वलो २१ तवदोघहीकुमर साष्टांगघालीतीन
मस्कार त्रितेसीद्यापलागदिवर नंदनत्ह दइंक वकीले २२ स्रितेचेवक्रंतीमिठी
घालुन दोदेसांगतिवर्तमान रामसमवेत वौघेबंधुजावा रवांगणीपद्दुउवी

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

रामवी॰

प्रा॰ ३९

(10)

ते ७३ ऐकतांची ऐसीमात सीतापडलीमुर्छागत सर्वेचीउठलीआक्रंदत ह्
दये पीटीत ते काळी ७४ ह्मणे श्री भुवनपति घनःसावळा तारवीतुम्हांकैसें
पडला आरे पितृवध कैसा केला आन्याये केलाबाळत्वपणे ७५ मच्छाकें सागर
शोखीला जंबुकें सींव्हकु विंधीला दीपतेजें आदित्य काळवंडला वासरमणीतो
कैसा ७६ बुधग्रहरें मंगळ नक्षत्र पतंगजी तीळ लंबें वैस्वानर सर्षपभारें भोगेंद्र श्री
वा कैसी दडपली ७७ मक्षीकेच्या पक्षवातें मेरू कैसा डळविला मुंगी
च्ये पक्षवातें कैसा विदारीला प्रळयमेघ कैसा पा ७८ तें डळभारें ऐरावत कैसा
पडला मुर्छित आंतां उठं तितें समस्त पुष्पप्रहरें आद्भुत पाताळ कुर्मडुल
वळा ७९ तवं लहु आंकुश बोलत मातें तय उले मुर्छागत आतां उठाती ते सम
स्त चींता काहिं न करावी ८० आह्मा आह्मी हें प्राणीलीं वान्नरें उठिया घेती बंदु ०

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

सुंदरें वृक्षासी बांधले समग्रे पाहे पाप्मा ते तु ७१ मग जगन्माता येउन पाहत
तवं हनुमंत नलनील जांबुवंत वीर देखुन आद्भुत आश्चीर्य करी अंतरी ७२
लवाबाळ स्वें सामर्थ दारुणा माहांवीर आलीले धरून लवण्यासी वोळखी देतां
पुर्ण लज्या येमान पैं होति ७३ मग पुत्रा मीरवीत आंवसरी आरे हे वान्नर ठेउं
न ये तघरीं सोडउ जाउं द्यावन्नांतरीं आपुली यास स्थानां ७४ मग भोंवंडिले उठी
धरून उसीरीळ्हे भीस्त्रकाउन माहांवीर लक्षुमीजाता राघवाके उपळाले ७५ र
वीसावध जाला रघुतिर तव पळत पातले ते वान्नर सांगाति सर्व समाचार वा
ल्मिकाचे आश्रमींचा ७६ आली मुद्रा वेंगिस घेउनी जाउन पाहीली जनक
नंदीनी व्राम कृपांदाखावीनी नेउनी आश्रमांसी पुजीला ७७ तुमचा रथ आळंका
र घेउन गेले तुमचे कुमर जैसा सुपर्ण जीकीला श्रीधर तैसा त्याचा विचार येथें सा

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(11)

ला ७८ कीन्नरीनें जी कीला उमांवर जाण कीं आपुल्या पुत्र नारेंद्र रूपा दृसजे
जाये मोडोन तैसें च पुर्णपर्ये जालें ७९ सूर्णापासुन जालें आभाळ त्यावेळ्या
सी आच्छादीलें तात्काळ ऐसें बोलतां त्रिनेत्र उमा वीराहीलाक्षण मरी ८०
समाचार ऐकोनि वीपरीत पाता कीं द्रुम आकस्मात वाल्मिक मुनी आला धांव
त आश्रमांसी आपुलीया ... नसा ... तलें वर्तमान ग्रामरूपी आपीला
धरूण मग वाल्मिक मुनीहां सान ... ठीला ८१ रघुवंशाप्रति येउ
न आद्भुत करणी केली पुर्ण कुमंडलु उदक सीचोन दळ आवघें उठविलें ८२
लक्षुमण भरथ शत्रुघ्न आदि करूणी थोर लाहाणा नीद्रीस्तापरी उठोन उभे
ठाकले ते काळीं ८३ मग वाल्मिक ऋषि येउन श्रीरामासी दिधलें आर्लीगण स
वारामा तु निर्वाण ज्ञान कर्तृत्व पुर्ण तुझें हें ८४ सर्व चिंता गर्व साडावया जी

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(११७)

ळाकेलीरघुराया पहविंत्रीताकुजपासुनीयां दुरकोतुनगेलीवा ७८ आनं
तब्रह्मांडाच्याकर्त्ता तुंपुराणपुरुष रघुनाथा लटकीस्वमाया मोहोममता
नेणातपणधरीसी तुं ७९ श्रीरामबोले सुध्यकरुणी दावीलें नाहींयेसणी र
घामाळवीणनीर्वाणी ऐसेंबोले कौसल्यानंदन ८० हांसुनबोलेवाल्मिक
ऋषि हातप्वादकालाग तां मैत्रासी तरी क्रोधधरुं नये मनांसी हास्तकाय्ये
दावा ८१ भोजनकरीतांनकळत लोहें सीबळें रूपत्नादंत तरी कोपावांवीसष्ठो
मतेथं कसावासांग राजेंद्रा ८२ कुनकुटापालेंकांतिवरी रत्नकळा प्रभाचालुड
ळीबाहेरी काष्टघेउनीनीघरी वृक्षमारी आपुलीफळें ८३ गुळगोडिवरी रस
ला प्रवासीगंगाधरी आबोला प्रजेवरीदीपकोपला तैसामांउलावीचार ये
थें ८४ जगदात्मा आयोध्यापति तुझ्यावीर्याची आगाधकिर्ति आम्हांवैकुत्र

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(12)

वेदनीश्रवीति गर्जतिश्रुतिराघवा ९६ वाल्मिकस्वेबोलऐकोनिजाण जालेंराघ
वास्वेंसमाधान तरिवसीसीतारमण राहीलातेथं परिवारेंसी ९७ लहूअंकुश
भेटतिरघुनंदनां तोसोहळाप्पहावयानयनां सकळजनपासहीतसेनां त्वरें
करूणधांवंति ९८ शत्रुघ्नसुमंत धांवंति हे मम येशिबिरंउभवीति आयोध्या
जनवेंगेंयेति मोहच्छावपावया ९९ वशिष्टादिमुनेश्वर कौतुकपाहोंआ
लेसत्वर हेमांवरेंसीर घुविर तनवन्ने उपरिकारीत ० तेवोंनमस्कारूनी
रघुविर शुद्धभावहोऊनसत्वर वल्लेहेउनियांरामचंद्र सभामंडपींद्रोभला
१ वाल्मिकआश्रमांप्रतिजाउन लहूअंकुशाग्रामकर्णो राघवापासींघेउ
न तेन्वसुधीपातला २ इंद्रादीदेवगणपाहति सकळजनपादिवीलोकीति स
वातिकेवळरघोतमांच्यामुर्ति दोन्हीपुत्रसीतिहो ३ रामसुंदरआकर्णनयन ११

वीशाळभाळसुहास्यवदन पुत्रासहीतरघुनंदन समसमानदोन्हीमूर्ति ॥
गर्जीनलीते वेळां आकाशवाणी राघवापुत्रतुझेपाहेनयनी धन्यधन्यसकळो
नी समस्त ओवाळीतिमानतेव्हां ॥ वस्त्रालंकारमंडितपुर्ण लहूअंकुशास
मांडवळीयेऊन दाति तैसेचवधुनुच्यावाचा धालानिंळोटांगणापीतियातें ॥
जालायेकच्चीजयजयकार वृंदारकवर्षति सुमनहार भार रामांसीप्रार्थी
तिन्हपवर पुत्रासीक्षेमदेइजे ॥ मग […]तोनरघुनंदन हृदइंधरीलानीज
नंदन कुरवाळमस्तकआवघ्राण […]ऊनबैसला ॥ सकळवेदशास्त्रप्रवि
ण वाल्मिकें केलेदाघेजणा पाठांतरमालेकोरीरामायण बोलेलक्षणोनदारव
वीती ॥ त्यावरीआरंभीलेंगायन आवतारचरीत्रलीळागहन तेंऐकतां
रघुनंदन सप्रेमजाल्हातेकाळीं ॥ चौदाविद्याच्वोसष्टीकळा बाळानीआ

रामवी० आ० ३०

(13)

त्यासी ल्यासकळा जैसा करतळीचा आवळा आकळी ज्या विधातैस्या ६८
वाल्मिकास म्हणे रघुनाथ धन्य धन्य तुम्हीं गुरुत्व विधात्या ज्यास मुख्य आद्य त
वाल्मिका हाति कुरविलें ६९ वाल्मिक [illegible] प्रति उत्तर तुम्हीं वीर्य सामर्थ्य थोर
माझें गुरुत्व साचार काय कळे [illegible] तुम्हां सर्वी ७० आसो सौमित्र भरथ शत्रुघ्न सु
मंत सुग्रिव बिभिषण हनुमंतादि [illegible] सैन्य सीता आणावया चालीले ७१
आश्रमांपुढें येउन घालीति सकळ [illegible] वाल्मिकें बहूंत प्रार्थुन सीता आ
णिली बाहेरी ७२ ते व्हां सकळीक सद्गद होउन वंदीले जगन्मातेचे चरण
पुढें ठेविलें सुखासन ज्यानकिसी बैसावया ७३ सकळ ऋषिपत्न्यां पुजा करु
नी ज्यानकि बैसवीली सुखासनी स्वामिंस मुद्रास भेटावया मंदाकिनी अति
वेगें चालीली ७४ जवळी देखुनी रघुनाथा खालें उतरली जगन्माता वाल्मि १२

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

13A

कृपेकरुनत्वरीता रघुनाथाप्रतिबोलत ७५ पंचभूतेंशशीआदित्य रामातु
साक्षातहृदयस्थ नीःपापज्यानकीनीश्चीत आदिमध्यआवसानी ७६
माशीधर्मकन्यांजनककुमरी आजीवरीत्यांपाळीलीमाहेरीं आतांलुश्री
रामांहृयाकुरीं आर्धांगींबैसवींइ येते ७७ तवंते वंदलीआकाशवाणीस
त्यसत्यजनकनंदीनी मगश्रीरामें आ[illegible]गुणी वामांकावरीबैसवीली
७८ लागलावाद्याचागजर वालिकुलप्रार्थीरघुविर घेउनीसकळऋषेश्व
र आयोध्येसीतुलीचलाहो ७९ [illegible]र्वकाव यामाक्षायज्ञ सकळा मा
नलेंवचण मगवाल्मिकादिऋषिजाण विप्यवहृनींबैसविले ८० ज्यानकि
सहीतरघुनंदन रथींबैसलाजैसाचंद्रकीर्ण दोंहिंकडे देवेनंदन विराज
मानशोभति ८१ मस्तकींविराजेदिव्यछत्र मित्रपत्रआतीचीत्रीत्र निजभक्त

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

जेआपार त्यामरेंदाटीतिदोहींवाहीं ॥ ८२ ॥ मकुरजिरुदें पुढें चालती माटसू
र्यवंशा चालीली परम गजरें रघुपति आयोध्येमाजी प्रवेशला ॥ ८३ ॥ कौश
ल्या सौमित्रा प्रेमें कुरुणी सीतेसी आलंगीते सणी लहू आंकुशा वहुनी मुद
वोवाली कौशल्या ॥ ८४ ॥ सामोग्री ददहोती यज्ञदिक्षा घेउन रघुप
ति पूर्ण केली आहुति यज्ञसमाप्ती पावला ॥ ८५ ॥ वस्त्रें आळंकार दक्षणा आ
पार देउन बोळविले ऋषेश्वर राघवाचें चरीत्र आपुल्या आश्र
मा प्रति गेले ॥ ८६ ॥ राया सिद्धी दीपट वर्णी श्रीरामांची आज्ञा घेउनी सीतेची
महीमा वर्णीति वदनी नीज नगरा प्रति गेले ॥ ८७ ॥ बिभिषण सुग्रीव प्राणसखे
गौरउन रघुनाथें आपुल्या स्वस्थळा प्रति गेले सुखें पाठविले श्रीरामें ॥ ८८ ॥
प्रजानंदनां आंतीक्षित सहीत आयोध्येसी राज्य करी रघुनाथ हे कथा श्रवण ३७

15A

करीतांबहूत आक्षयेसुखवावति ९ परमसंकटहारणी हेकथा वीजइहो
येश्रोतावक्ता पाहातांरामवीजयेग्रंथा सर्वत्रीताहारेपैं १० यावरीकथागो
डबहुत लीळावैसिद्धावीरघुनाथ तोत्रोवरील आध्यायेयथार्थ सादरआ
तांपरीसीजे ११ चाळीसआध्येआवघाग्रंथ यांतयेक उरलागोडबहुत
जैसामुगुटावरीमणीसळकत तैसाआध्यापुढीलाआसे १२ ब्रह्मानंदास्वा
मीसमर्था श्रीधरवरदापंढरीनाथा हाग्रंथवाचीतांचीमता सुंचीरक्षीता
निजांगें १३ ॥ स्वस्तिश्रीरामवीजये [illegible] सुंदर संमत वाल्मिकनाटकाधार ॥
सदापरीसोतपंडित चतुर ॥ नवत्रीसावा आध्याय गोड हा ॥ ३९ ॥ आध्या ॥
३९ ॥ संपूर्णः ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com